

אנשים שעשו לביתם באקזיט מוצלח להשקיע בבניית חברות בעלות פוטנציאל להפוך לחברות גדולות.

יעקב מיכלין: בתחום החקלאות נבנו בארץ חברות משמעותיות, כמו הזרע וזרעים גדרה, שמעסיקות מאות עובדים. ואף שחלק מהן החליפו בעלות, התשתית נשארה בארץ. בחקלאות, בשונה מבניו טק, צריך פחות כסף בשביל לבנות את החברה הגדולה ויש בארץ גם תשתית מצוינת שמאפשרת, גם מבחינת האקלים והתנאים אבל גם מבחינת הידע. זה מתאים גם לקונסטט של המשקיע הישראלי - זה לא דורש המון כסף אבל נותן תשואה מאוד גבוהה כשיש הצלחה.

בני זאבי: בתחום החקלאות חברות רבות לא נקנו בגלל טכנולוגיה, אלא בגלל יכולות טיפוח, שהן גם סוג של ידע. באמת יש פריחה לענף האגרו בארץ, אבל בחלק מהחברות הללו הושקעו עשרות מיליוני דולרים לאורך חייהן והן חברות ותיקות. לבנות חברה חקלאית, טכנולוגית, גלובאלית, צריך השקעות לא קטנות.

קרין מאיר רובינשטיין: נשמח לשמוע איך יוצרים חיבור יותר טוב בין האקדמיה לתעשייה?

בני זאבי: באקדמיה יש המון מחקר ופחות מדי יישומים שהופכים להיות מוצר ובתעשייה לעיתים חסר ידע ספציפי ומחקר בסיסי עמוק יותר. שילוב בין האקדמיה לתעשייה יכול לפתור הרבה בעיות וכבר ישנם גופים אוניברסיטאיים כמו הטכניון שנותנים שירותים בלי לדרוש זכויות בקניין רוחני - כי זו בעיה קיימת. שילוב של סטודנטים במהלך לימודיהם בפרויקטים בתעשייה נותן המון כי ככה לומדים מה זה פרויקט ולא רק באופן תיאורטי. בנוסף, מדהים כמה האקדמיה בארץ שמרנית מבחינת עדכון תכניות לימודים. במדעי המחשב למשל, מלמדים חומר בן 15 שנים.

ענת כהן זייג: בארצות הברית יש שיתופי פעולה נרחבים בין חברות תרופות ענקיות לאוניברסיטאות. חברת הפארמה פוגשת את החדשנות ומכוננת את האוניברסיטה לצרכי השוק ועוזרת להן לקדם את הנכסים שיש להם בידיהם, בגלל הכסף הגדול שמגיע מחברות הפארמה ישנה יותר נכונות להבטיח זכויות לשימוש בקניין הרוחני מראש. זה מאוד מקל על התעשייה, שחברה יודעת מראש איך וכיצד תוכל לרכוש מהאוניברסיטה את הזכויות לשימוש. אומנם הכיסים הישראליים הרבה פחות עמוקים מאלה האמריקאים, ואמנם צריך להיזהר מהתערבות יתר ביצירתיות והחדשנות של האוניברסיטאות, אבל לשם אנחנו צריכים לשאוף - שחברות ישראליות שישקיעו באוניברסיטאות בארץ.

יעקב מיכלין: כל אוניברסיטה בישראל תהיה מוכנה לתת על חוזה עם חברת תרופות גדולה. לחברה אמריקאית יש מגוון אוניברסיטאות אמריקאיות פרוש בפניה, וכדי שחברה אמריקאית גלובאלית תשתף פעולה עם אוניברסיטה ישראלית צריך שיהיה לנו משהו פנומנאלי ביד. האוניברסיטאות לא נועדו להיות מחלקות פיתוח של ענקיות התוכנה. מחלקות הפיתוח של חברות כאלה טובות לא פחות מחוקרים באוניברסיטאות ולכן נוצרים

רותי אלון

נועם בנד

אבי חסון

זמי אברמון

שיתופי פעולה מחקריים. בשביל לפתח אפליקציה הם לא צריכים אוניברסיטה. יש תחומים, כמו בניו טק וחקלאות בהם חייבים אוניברסיטאות כדי להצמיח סטראטגים אבל בתחומים כמו מדעי המחשב, האוניברסיטאות מצמיחות מעט מאוד סטארט אפים, והחברות הגדולות הבינו את זה. בארה"ב יש תופעה שבה בוגרי האוניברסיטה שהצליחו, רוצים לתרום ויושבים בכל מיני ועדות ומכוונים פרויקטים. גם כאן אפשר לעשות את זה ולא פחות טוב. בוגרים שהצליחו יכולים להיות מנטורים מצוינים לחוקרים.

ישע סיון: בעולם שבו אנו חיים היום, שהוא עולם של ידע, היתרון התחרותי ההיסטורי של האוניברסיטאות כיצרניות הידע הולך ונעלם. היום במקצועות

מסוימים, חזית המדע לא נמצאת בכלל באוניברסיטאות. מתעסקים בדברים שרמת היישומיות שלהם בחמש עשרה השנים הבאות נמוכה מאוד, והסטודנטים הופכים ללא רלוונטיים. אין לי ספק שהאוניברסיטאות יעברו שינוי מהותי בעשר השנים הקרובות. האוניברסיטאות הגדולות בעולם כבר מבינות את זה. בישראל כבר מתרחש שינוי כאשר האוניברסיטאות הגדולות אצלנו מחפשות את הנישה הגלובלית שלהן והן חייבים להתמודד עם האוניברסיטאות הגלובליות אחרת הן יצאו מהמשחק. הם גם צריכות להתחבר עם המכללות וליצור שותפויות בתחום ההוראה שיינו אותם. במיוחד אני רוצה לציין לטובה את הטכניון (עם המאמצים של סין וניו-יורק) ואת המיקוד של ת"א בנושא יצירת חברות חדשות ברמה הגלובלית.

יואב שלוש: נכון שבתעשייה הביולוגית יש איזון בין גברים ונשים. לצערנו, ככל שזה נוגע למתמטיקה, פיזיקה, מדעי המחשב ודומיהם, ההשתתפות של נשים היא מאוד נמוכה. חלק אדיר מהאוכלוסייה הישראלית לא משתתף ולא נהנה מהזדמנויות תעסוקה, קרי: נשים, האוכלוסייה הערבית והאוכלוסייה החרדית. מסתבר שההחלטה, בעיקר אצל בנות, לא ללכת למסלולים האלו, מתקבלת בסביבות גילאי 12-13. אחת הסיבות הייתה התחושה שבעולם ההייטק אי אפשר להיות גם אימא טובה וגם עובדת טובה בעוד שבביולוגיה החיים רגועים יותר. צריך להכניס כאן שינויים בתחומי החינוך, החברה ואפילו התגמול. התעשייה, הממשלה, האקדמיה, העיריות והעמותות השונות יכולים להביא לשינוי עצום על ידי עבודה משולבת.

נועם בנד: מערכת החינוך צריכה להשתנות מהיסוד, ואני באמת חושב שמצבה של ישראל, גם במבחנים אובייקטיביים, היה טוב יותר לפני 45 שנה. המורח אסימטריים עברו אותנו ואנחנו נמצאים גם מתחת למדינות אחרות, הרבה פחות מפותחות מישראל.

אבי חסון: אנו רואים את הירידה בשיעורי הבוגרים במקצועות הריאליים בתיכוניים כבעיית עומק לצמיחתו של המשק בשנים הקרובות. חייבים להפוך מגמה זו ולהגדיל משמעותית את יוצאי מערכת החינוך המצוידים בכישורים הרלוונטיים לעבודה במקצועות העתיד. בנוסף, מחובתנו למצות את מלוא הפוטנציאל הקיים במגזרים הנמצאים בייצוג חסר בעולם ההייטק, חרדים, ערבים, נשים ועובדים מבוגרים. שילוב מגזרים אלה בתעשיות עתירות ידע הוא הכרח כלכלי וחברתי ועלינו להקצות לכך את המשאבים הרצויים.

מאיר עשת: כאשר אתם מסתכלים קדימה ל 2015, לאן הולך ההייטק והבימוז הישראלי?

יואב שלוש: בסוף 2015 נקוה לראות צמיחה גדולה של חברות המשלבות את תחומי ההייטק (מחשוב, תקשורת, אינטרנט) עם תחומי הרפואה ומדעי החיים. העולם הזה יוצר הזדמנות חסרת תקדים עבור הטכנולוגיה הישראלית.

ישע סיון: האתגר הגדול ביותר הוא יצירת חברות בעלות מאה עובדים ומעלה. העושר

יתחלק וישבו פה יותר חברות. אם נמשיך להיות רק גן עדן לסטארט אפים קטנים, אנחנו בסכנה של הקטנת קהילת ההייטק מתחת למינימום נדרש.

בני זאבי: אני אופטימי ומאמין שיווצרו פה כמה חברות גדולות וגלובאליות, וגם חברות שיונפקו או ירכשו. אני מקווה שבשנתיים הבאות יהיו פה יותר מרכזי פיתוח של חברות בין לאומיות במדעי החיים.

קרין מאיר רובינשטיין: אני מאוד מקווה שנראה מהלכים לטווח הארוך יותר ולא רק לטווחים קצרים, בהייטק, בבימוז, בחינוך, בבניית חברות גדולות, וגם בממשלה וברציפות השלטונית. תפקיד ה-IATI הוא לתת את הפלטפורמה לפעילות ענפה זו, הן ברמת קידום הרגולציה ומניעת רגולציה מזיקה והן ברמת יצירת ההזדמנויות העסקיות בכל חלקי האקו סיסטם בישראל ובעולם - חברות רב לאומיות, קרנות הון סיכון, חממות, סטארט אפים, חברות מסחור ועוד.

רותי אלון: יש לנו פה יכולות מאוד גדולות, ויש הרבה שאפשר לעשות, במיוחד בתחום הרפואי. כי מצוין תצא תרופה! זה יעזור גם למדינות האחרות שסביבנו. אנחנו חייבים לזהות את השינויים בתחום המדע, הרגולציה והכלכלה ולפתח מוצרים ושירותים בהתאם. שאם לא, ניכשל במטרותנו להישאר תחרותיים, וזו התכונה החשובה ביותר שצריכה להנחות אותנו בשנים הקרובות.

זמי אברמון: אני מקווה שבסוף 2015 נהפוך מסטארט אפ ניישן לביוטק ניישן. אני חושב שצריך לפתח מובילות תעשייתית גלובאלית בתחומים מתמחים, ושנעשה תעשייה שתגדיל את מעגל הנהנים.

ענת כהן זייג: גם אני אופטימית, למרות הקשיים והחסמים במדינת ישראל יש שלושה גורמים משמעותיים כאן: חדשנות, רעב להצלחה ומערכת קטנה ואינטימית שבה דברים יכולים לקרות בקלות ומהירות.

נועם בנד: הייתי רוצה לראות חברות ישראליות יוזמות בתחומים נוספים כמו מערכות למידה וחינוך, תעשייה, חקלאות, חומרה אנחנו צריכים להיכנס לתחומים נוספים. הייתי רוצה גם שחלק גדול יותר מהאנשים יינה מההצלחה - וכאן צריך לשנות תפיסה חינוכית. צריך גם הנדסאים וטכנאים ולא רק מהנדסים.

יעקב מיכלין: בשנים הקרובות, מוצרים רבים של חברות בתחום הביוטק והחקלאות יעמדו למבחן. אני מקווה שרובן יצליחו, ושה יגרום לחברות רב-לאומיות להקים פה מרכזים. זה יקרין גם לחינוך וילדים בכיתות י, י"א, י"ב ירצו להיות מדענים וזימים ולא רק זמרים מפורסמים. אלה מערכות המזינות זו את זו.

אבי חסון: נראה כי אחת הבעיות העיקריות המונעת מההייטק הישראלי לצמוח היא מגבלת כוח האדם. לכן ממשלת ישראל צריכה לשים דגש על הגדלה משמעותית של כוח האדם הפונה לתחום זה. מנוע ההייטק יקבל הזרקה "דלק" כדי להאיץ את פעולתו והעובדים יזכו לעבודות מאתגרות ולשכר מתגמל.